



bewindvoering

brochure voor budgethouders

absoluut vzw | ☎ 03 259 08 85 | ✉ info@absoluutvzw.be | 🌐 www.absoluutvzw.be
🏠 A. Goemaerelei 66 • 2018 Antwerpen (zetel) | 🏠 Spinnerijstraat 107 • 8500 Kortrijk
BE76 7775 9247 7995 (Belfius) BIC GKCCBEBB | ondernemingsnummer 0852.080.167
RPR Antwerpen | afdeling Antwerpen

JAN 2020 //

INHOUD

3

INLEIDING & VOORAF

4

2 BESCHERMINGSSYSTEMEN

5

WAT IS BEWINDVOERING?

6

SOORTEN BEWIND

8

BIJZONDERE MACTHIGINGEN
HANDELINGEN DIE BEWINDVOERDER NIET KAN
STELLEN

9

BIJSTAND OF VERTEGENWOORDIGING

10

BEWINDVOERDER OF VERTROUWENSPERSOON

12

HANDELING GESTELD WAARVOOR IEMAND
ONBEKWAAM IS
WAT MOET DE BEWINDVOERDER DOEN?

13

PROCEDURE BEWINDVOERING STARTEN

14

OVERGANGSPERIODE

INLEIDING

Het begrip bewindvoering bestaat al vele jaren, maar er was nood aan een uitbreiding van de rechtsbescherming. In deze brochure vind je meer informatie rond bewindvoering en de veranderingen in het nieuwe beschermingsstatuut.

Wat is bewindvoering? Welke verschillende soorten bestaan er? Wat zijn de taken van een bewindvoerder? Wat is er veranderd? Hoe verloopt de aanvraag van bewindvoering?

VOORAF

Sinds 1 september 2014 is een nieuw beschermingsstatuut van kracht. De statuten 'verlengde minderjarigheid' en 'voorlopige bewindvoering' verdwijnen. Voor personen die al langer het statuut van verlengde minderjarigheid of voorlopige bewindvoering toegekend kregen, is een overgangperiode voorzien. In de nieuwe wet is er ook een wettelijk kader voor buitengerechtelijke bescherming door middel van lastgeving. Dit is bescherming buiten het gerecht. Het nieuwe beschermingsstatuut vertrekt vanuit de mogelijkheden van personen. Wat kan de persoon nog zelf beslissen? Bij welke beslissingen is er hulp nodig? En welke beslissingen kunnen beter door een ander genomen worden?



2 BESCHERMINGSSYSTEMEN

Voortaan zijn er twee beschermingssytemen: De buitengerechtelijke bescherming en de rechterlijke bescherming (bewindvoering).

De buitengerechtelijke bescherming betekent dat de persoon zelf handelingsbekwaam blijft. Er wordt enkel een volmacht gegeven voor het beheer van zijn goederen. Dit wordt ook wel de lastgeving genoemd. De beschermde persoon, de lastgever, zal dan zijn goederen laten beheren door de lasthebber. De lasthebber is meestal een familielid. De volmacht tot lastgeving kan opgesteld worden door de lastgever, dit dient te gebeuren voordat hij wilsonbekwaam wordt. Dit kan dan ingaan op het moment dat hij wilsonbekwaam wordt of onmiddellijk. Er zijn 3 voorwaarden verbonden aan de lastgeving:

- De volmacht tot lastgeving moet opgesteld worden wanneer iemand nog wilsbekwaam is.
- De lastgeving heeft het uitdrukkelijke doel om de buitengerechtelijke bescherming te regelen.
- De registratie van de lastgeving gebeurt in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten via de griffie van het vredegerecht of kan ook via de notaris.

Als de lastgever de lastgevingsovereenkomst opmaakt als hij nog wilsbekwaam is, dan kan hij al doorgeven op welke manier de lasthebber met zijn goederen moet omgaan en wie lasthebber wordt. In deze brochure gaan we dieper in op het tweede beschermingssysteem, nl. de rechterlijke bescherming of bewindvoering.



WAT IS BEWINDVOERING?

Het bewind bestaat om personen te kunnen beschermen die het nodig hebben, zowel tegen zichzelf als tegen de buitenwereld. Het gaat om een meerderjarige die onbekwaam is verklaard tot het stellen van bepaalde handelingen. Voor alles waarvoor een persoon niet onbekwaam gesteld werd, is de persoon nog bekwaam. Het Burgerlijk Wetboek zegt hierover (art. 497): “De bewindvoering heeft tot doel de belangen van de beschermde persoon te behartigen. Zij bevordert, in de mate van het mogelijke, de autonomie van de beschermde persoon.”

Bewindvoering gaat dus over hulp/overnemen van beslissingen en wordt gebruikt wanneer personen zelf niet (meer) in staat zijn deze beslissingen te nemen. Dit kan gaan over iemand die zijn geld niet kan beheren, niet kan beslissen over het aangaan van een samenlevingscontract, de verblijfplaats niet kan kiezen, geld verkwist, ...

Men probeert ervoor te zorgen dat de beschermde persoon zijn zelfstandigheid zoveel mogelijk behoudt.

Er wordt enkel een bewindvoerder aangesteld wanneer dit echt nodig is. Stel, het gaat om een hoogbejaard persoon die zelf geen belangrijke beslissingen meer kan nemen. Maar de kinderen komen nog goed overeen. Dan is er geen bewindvoering nodig, omdat de kinderen dan beslissen. Er wordt steeds gekeken naar wat het beste is voor de beschermde persoon.

De redenen voor bewindvoering kunnen verschillend zijn, dit kan omwille van psychische of lichamelijke redenen en kan van tijdelijke of blijvende aard zijn. Voorbeelden zijn: geld verkwisting, geheugenverlies, schommelende geestestoestand, geheugen- en concentratievermindering, ...

Er zijn twee soorten van bewindvoering, het bewind over goederen en het bewind over de persoon.



SOORTEN BEWIND

BEWIND OVER GOEDEREN

Hierboven werd de buitengerechtelijke bescherming of lastgeving uitgelegd. Als dat niet volstaat voor de beschermde persoon, dan kan de vrederechter een bewindvoerder aanstellen. Het gaat dan om bewind over goederen. De vrederechter onderzoekt wat de persoon in kwestie nog zelf kan en wat niet meer. Daarna bepaalt hij voor welke handelingen in verband met goederen de beschermde persoon onbekwaam is. Voor alle andere handelingen is de beschermde persoon nog wel bekwaam.

De vrederechter evalueert de bekwaamheid voor volgende handelingen:

- vervreemden van goederen;
- lening aangaan;
- goederen als onderpand gebruiken of hypotheekeren;
- huurovereenkomst afsluiten van meer dan 9 jaar;
- aanvaarden of verwerpen van erfenis;
- aanvaarden van schenking onder bijzondere titel;
- als eiser of verweerder optreden;
- overeenkomst van onverdeeldheid afsluiten;
- onroerend goed aankopen;
- overeenkomst afsluiten inzake bemiddeling;
- handelszaak voortzetten;
- aanvaarden van rechtsvordering inzake onroerende rechten;
- schenken onder levenden;
- aangaan/wijzigen huwelijkscontract;
- aanmaken/herroepen uiterste wilsbeschikking;
- handelingen met betrekking tot dagelijkse beheer;
- wettelijk bewind over minderjarige beoefenen.

Het bewind over goederen wil een persoon beschermen, en hem zoveel mogelijk zijn eigen leven laten leiden. Een voorbeeld: de persoon heeft zelf een bankkaart en kan zelf zaken betalen tot op bepaalde hoogte. De bewindvoerder moet de rekening bijvullen.

Binnen de PVF is het vaak zo dat de budgethouder ook de bewindvoering op zich neemt.

SOORTEN BEWIND

BEWIND OVER DE PERSOON

Een andere mogelijkheid, of in combinatie, is het bewind over de persoon. De vrederechter bepaalt waar de persoon onbekwaam voor is. Voor alle andere zaken is de persoon nog wel bekwaam. De vrederechter geeft een uitspraak over een aantal handelingen. Deze handelingen vind je hieronder. Het komt vaak voor dat de persoon volledig onbekwaam verklaard wordt.

- keuze verblijfplaats;
- toestemming geven tot huwen;
- opstarten en verweren tegen een rechtsvordering tot nietigverklaring huwelijk;
- opstarten en verweren tegen rechtsvordering tot echtscheiding door middel van onherstelbare ontwrichting;
- verzoek tot scheiden indienen met onderlinge toestemming;
- opstarten en verweren tegen rechtsvordering tot scheiden tafel en bed;
- erkenning kind;
- procedure als eiser of verweerder aangaan in functie van zijn afstamming;
- ouderlijk gezag uitoefenen over minderjarige;
- verklaring tot wettelijk samenwonen;
- verklaring tot het krijgen van de Belgische nationaliteit;
- rechten uitoefenen ter bescherming van persoonlijke levenssfeer en verwerking van persoonsgegevens;
- recht tot antwoord uitoefenen;
- verzoek indienen tot naam-of voornaamsverandering;
- rechten van de patiënt uitoefenen;
- toestemming geven tot experimenteren op een persoon;
- toestemming geven tot organen wegnemen/transplanteren;
- weigeren van uitvoering autopsie op zijn kind van jonger dan 18 maanden.

BIJZONDERE MACTHIGINGEN

Het is mogelijk dat een beschermd persoon onbekwaam verklaard werd voor een bepaalde handeling, maar dat deze door de vrederechter toch toegelaten wordt. Stel, iemand is onbekwaam verklaard om te huwen. Later ontmoet deze persoon iemand waarmee het goed klikt en geeft de rechter toch de toestemming. Dit omvat niet enkel zaken betreft de persoon, maar kan ook gaan over goederen, bv. iemand die de beschermde persoon gaat helpen bij het opstellen van zijn testament.

HANDELINGEN DIE BEWINDVOERDER NIET KAN STELLEN

Er zijn bepaalde handelingen die de bewindvoerder niet in plaats van de persoon kan stellen (ook al is de persoon hiervoor onbekwaam verklaard). De vrederechter kan op het ogenblik zelf toch toestaan dat de beschermde persoon de handeling stelt. Ook als hij daarvoor oorspronkelijk onbekwaam was verklaard.

- toestemming tot huwen;
- opstarten nietigverklaring huwelijk;
- echtelijke verblijfplaats kiezen;
- toestemming beschikking gezinswoning;
- opstarten echtscheidingsprocedure door onherstelbare ontwrichting;
- opstarten scheiding tafel en bed;
- opstarten echtscheidingsprocedure met onderlinge toestemming;
- erkennen kind;
- toestemming tot erkenning;
- verzet tegen rechtsvordering onderzoek moeder- of vaderschap;
- opstarten rechtsvordering afstamming;
- toestemming tot adoptie;
- ouderlijk gezag uitoefenen over minderjarige;
- verklaring tot wettelijk samenwonen;



- toestemmen tot sterilisatie;
- toestemming tot handeling in verband met medisch begeleide voortplanting;
- aangifte voortdurende/onomkeerbare overtuiging tot het behoren tot andere geslacht;
- verzoek tot euthanasie;
- verzoek tot abortus;
- toestemming tot fysieke integriteit of handelingen die de intieme levenssfeer raken;
- toestemming tot gebruik gameten/embryo's voor onderzoek;
- weigeren uitvoering autopsie van kind jonger dan 18 maanden;
- toestemming tot bloedafname en bloedderivaten;
- schenkingen onder levenden;
- maken/herroepen uiterste wilsbeschikking;
- uitoefening politieke rechten.

BIJSTAND OF VERTEGENWOORDIGING

De beschermde persoon mag bepaalde handelingen dus niet zelf stellen. De vrederechter beslist dan of de bewindvoerder de persoon moet bijstaan of vertegenwoordigen.

Bijstand is de minst ingrijpende vorm van bewind. Hierbij behoudt de beschermde persoon een zekere mate van autonomie en wordt hij bijgestaan door een bewindvoerder. De bewindvoerder zal bv. mee documenten ondertekenen, maar de beschermde persoon heeft ook zeggenschap. De tussenkomst van de bewindvoerder is wel noodzakelijk om rechtsgeldig te zijn.

Vertegenwoordiging komt in praktijk echter het meeste voor. Dit gebeurt wanneer bijstand onvoldoende is. De beschermde persoon verliest hierbij zijn autonomie. Beslissingen worden door de bewindvoerder genomen.

Bijstand en vertegenwoordiging kunnen ook gecombineerd worden. Het kan namelijk dat voor bepaalde handelingen bijstand voldoende is, maar voor andere handelingen vertegenwoordiging nodig is.



BEWINDVOERDER OF VERTROUWENSPERSOON

BEWINDVOERDER

De bewindvoerder gaat de beschermde persoon bijstaan of vertegenwoordigen. Dit kan gaan om de persoon of de goederen. Er wordt voorkeur gegeven aan een familielid om deze taak op te nemen. Hiervoor werkt men via het subsidiariteitsbeginsel: men gaat eerst op zoek naar iemand die zo dicht mogelijk bij de beschermde persoon staat. Men gaat dus eerst kijken of de ouder(s), echtgenoot, wettelijk samenwonende, diegene met wie een feitelijk gezin gevormd wordt ... deze taak op zich kan nemen. Is dit niet mogelijk, dan wordt er een professionele bewindvoerder aangeduid (advocaat). De vrederechter bepaalt wie bewindvoerder wordt, al kan de verzoeker of de beschermde persoon zijn voorkeur wel doorgeven. De bewindvoerder is aansprakelijk in het geval van vertegenwoordiging. Bij bijstand geldt dit enkel in geval van bedrog en zware schuld.

KRIJGT DE BEWINDVOERDER EEN VERGOEDING?

Met een vergoeding wordt bedoeld dat de te beschermen persoon de bewindvoerder betaalt voor zijn diensten. Is de bewindvoerder familie van de te beschermen persoon, dan kan die geen vergoeding krijgen. Soms kan de vrederechter wel bepalen dat zij een compensatie ontvangen. Alleen de professionele bewindvoerder kan een vergoeding krijgen. Die mag maximaal 3 % bedragen van de inkomsten van de te beschermen persoon. Momenteel is er nog onduidelijkheid omtrent het Persoonsvolgend Budget. Mag dit gezien worden als inkomsten of niet? In sommige gerechtelijke arrondissementen wordt het PVB als een inkomen gezien, in andere arrondissementen niet. In de bestedingsregels van het PVB wordt de vergoeding van de bewindvoerder niet als mogelijke kost gezien. Eventueel kan dit wel van het vrij te besteden deel. Bij PAB kan de vergoeding van de bewindvoerder ingebracht worden als indirecte kost. Er moet nog meer duidelijkheid komen rond wat als inkomsten gezien mag worden en wat niet. Hier is men momenteel volop mee bezig.



VERTROUWENSPERSOON

De vertrouwenspersoon biedt ook ondersteuning aan de beschermde persoon. Dit gaat dan eerder om sociale ondersteuning, zoals hulp bij de communicatie met de bewindvoerder. De vertrouwenspersoon kan ook een familielid zijn, of iemand anders waarmee de beschermde persoon een band heeft (bv. iemand uit de voorziening, een vriend). Het is niet verplicht een vertrouwenspersoon te hebben. Het wordt wel aangeraden, zeker wanneer er gewerkt wordt met een professionele bewindvoerder. De vertrouwenspersoon kan wensen en noden van de beschermde persoon doorgeven aan de bewindvoerder. De beschermde persoon kan zelf beslissen wie deze vertrouwenspersoon wordt. Als er geen voorkeur doorgegeven werd kunnen belanghebbende derden een aanvraag doen. De vrederechter kan na sociaal onderzoek ook zelf een vertrouwenspersoon aanduiden. Een vertrouwenspersoon kan alleen aansprakelijk zijn bij bedrog of zware schuld. In een gezin wordt vaak de ene zus (of kind) als bewindvoerder aangeduid en de andere als vertrouwenspersoon, op die manier worden beiden betrokken in beslissingen.

KORPSCHEFS

Korpschefs hebben o.a. als functie het coördineren en bewaken of de vrederechters in hun provincie hun werk naar behoren uitvoeren. Zo niet, nemen zij contact op met de betrokken vrederechter. Er zijn meerdere korpschefs. Wie korpschef is in je regio kan je navragen in het politiekantoor.



HANDELING GESTELD WAARVOOR IEMAND ONBEKWAAM IS

Stel, de beschermde persoon is onbekwaam verklaard en stelt toch een handeling waarvoor hij niet bekwaam is. Wat gebeurt er dan? De handeling kan nietig verklaard worden, tot maximaal 5 jaar na de handeling. Voorbeeld: De beschermde persoon werd handelingsonbekwaam verklaard om een huurcontract af te sluiten. Toch heeft deze persoon een huurcontract afgesloten. Dit contract kan nietig verklaard worden.

Het nietig verklaren gebeurt niet altijd. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen gewichtige en minder gewichtige handelingen. Bij gewichtige handelingen komt er vaak een notaris tussen, die zal meteen zien dat de persoon handelingsonbekwaam is (bij het controleren van de persoonsgegevens). Bij minder gewichtige handelingen waarbij de beschermde persoon geen nadeel heeft, wordt de nietigheid niet ingezet.

Hetzelfde principe geldt wanneer de bewindvoerder een handeling stelt waarvoor hij niet aangesteld werd. Deze handeling kan ook nietig verklaard worden.

WAT MOET DE BEWINDVOERDER DOEN?

De bewindvoerder heeft een aantal verplichtingen. Hij moet een aantal verslagen opmaken voor de vrederechter:

1. Het aanvangsverslag (eerste verslag): Dit wordt opgemaakt bij de start van de bewindvoering. In dit verslag worden de vermogens en inkomsten vermeld. Dit verslag is niet verplicht wanneer het enkel om bijstand gaat.
2. Het jaarlijks verslag (periodiek verslag): De vrederechter kan bepalen dat dit niet jaarlijks nodig is. In dit verslag wordt volgende informatie vermeld: beheer van de goederen, de leefsituatie en contactmomenten met beschermde persoon en de vertrouwenspersoon.



3. Het eindverslag: Dit moet opgemaakt worden wanneer de bewindvoering stopt. Dit kan bv. doordat de bewindvoering tijdelijk was. In dit verslag wordt de reden van de stopzetting vermeld, de levensomstandigheden en het vermogen van de beschermde persoon.

De modelformulieren vind je op de website www.gezinenhandicap.be. Wie niet over internet beschikt, kan deze telefonisch aanvragen via 03 216 29 90.

PROCEDURE BEWINDVOERING STARTEN

De eerste stap is een verzoekschrift opstellen. De vrederechter van het kanton van de verblijfplaats is bevoegd. In het verzoekschrift staat informatie over de familie, de goederen en de moraal van de te beschermen persoon. Bij het verzoekschrift wordt een medisch verslag en een bewijs van verblijfplaats gevoegd. Deze mogen niet ouder zijn dan 15 dagen.

Vervolgens regelt de vrederechter een ontmoeting, ook de (belanghebbende) familie wordt hierbij betrokken (Dit kunnen zijn: partner, echtgenoot, ouders, vertrouwenspersoon). De vrederechter zal de aanwezige partijen horen. Ook de te beschermen persoon kan gehoord worden. Enkel indien die in een bepaalde gezondheidstoestand verkeerd of niet in staat is zijn eigen mening te geven, wordt deze niet verhoord. Hiervan wordt een proces-verbaal van opgemaakt. De vrederechter zal vooral de sociale situatie onderzoeken (Wat kan iemand nog en wat niet? Waar is hulp bij nodig? ...).

Hierna zal hij een beslissing nemen. Er wordt beslist of er een bewindvoerder nodig is en daarna worden de onbekwaamheden bepaald. Ook wordt een bewindvoerder aangeduid. Deze persoon wordt eerst op de hoogte gebracht, omdat hij de taak eerst moet aanvaarden. Wil die dat niet doen, dan wordt iemand anders gekozen. Pas daarna worden de andere partijen op de hoogte gebracht. Tot slot is er een publicatie in het Belgisch Staatsblad. Met deze publicatie worden de officiële instellingen (banken, notarissen, ...) op de hoogte gebracht van de aanstelling van een bewindvoerder.



Hieronder een kort overzicht van de verschillende stappen:

- verzoekschrift;
- medisch verslag + bewijs verblijfplaats;
- ontmoeting;
- onderzoek situatie;
- beslissing;
- aanduiden bewindvoerder;
- bewindvoerder contacteren;
- partijen contacteren;
- publicatie in Belgisch Staatsblad;
- verplichtingen bewindvoerder.

Welke stappen moet je ondernemen?

- Verzoekschrift indienen samen met een medisch verslag en een bewijs van de verblijfplaats die beiden niet ouder zijn dan 15 dagen.
- Naar de vrederechter gaan voor een ontmoeting.
- Eventueel de bewindvoering aanvaarden.
- Indien je aangesteld bent tot bewindvoerder:
 - het aanvangsverslag opmaken;
 - het jaarlijks verslag opmaken;
 - het eindverslag opmaken.

Deze documenten vind je op de website www.justitie.belgium.be.

OVERGANGSPERIODE

Er zijn verschillende redenen waarom het beschermingsstatuut aangepast is. Het toepassingsgebied van de verlengde minderjarigheid was te beperkt. De voorlopige bewindvoering bestond enkel voor goederen en niet voor de persoon, ook hieraan was nood. Er waren vele verschillende statuten, en er was behoefte aan eenvormigheid. De autonomie van een beschermd persoon wil men in de mate van het mogelijke, zoveel mogelijk behouden. Men wil de rechten, en het recht op zelf beslissingen nemen, verhogen. De Persoonsvolgende Financiering is hier een voorbeeld van.



De beschermingsstatuten werden dus aangepast. Er zijn ook een aantal zaken die afgeschaft worden. Hiervoor is een overgangsperiode voorzien:

- Zonder beschermingsmaatregel voor 1 september 2014
Voor wie een verzoekschrift indient na 1 september 2014 geldt meteen de nieuwe wetgeving.
- Voorlopig bewind voor 1 september 2014
Een voorlopig bewind van vóór 1 september 2014 loopt gewoon verder. De beschermde persoon of de bewindvoerder kan wel vragen om het om te zetten in de nieuwe regeling. Ook de vrederechter kan dat voorstellen.
Gebeurt dit niet dan wordt het voorlopig bewind op 1 september 2016 automatisch omgezet in een bewind over de goederen.
- Verlenging minderjarigheid/gerechtelijke onbekwaamverklaarden toevoeging gerechtelijk raadsman
Voor het statuut van de verlengde minderjarigheid en de gerechtelijke onbekwaamverklaring gelden nog andere overgangsmaatregelen.
Zij hebben tot 1 september 2021 tijd om naar de vrederechter te stappen. Die zal evalueren waarvoor de beschermde persoon handelingsonbekwaam wordt gesteld.

Na deze overgangsperiode zal er geen sprake meer zijn van onbekwaamverklaring, de regelgeving van verkwisters en de verlengde minderjarigheid.

De nieuwe beschermingsstatuten hebben enkele sterktes:

- De regelgevingen betreft de minderjarigen en voogdij worden behouden.
- Beschermde personen behouden zoveel mogelijk autonomie. Voor datgene waar ze niet onbekwaam verklaard werden, blijven ze zelf verantwoordelijk.
- Voor iemand die onbekwaam is, is het mogelijk om buiten het gerecht toch bescherming te krijgen (buitengerechtelijke bescherming).
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bijstand en vertegenwoordiging.
- Er is bijstand mogelijk voor verkwisters.



CONTACT

absoluut vzw | ☎ 03 259 08 85 | ✉ info@absoluutvzw.be | 🌐 www.absoluutvzw.be
🏠 A. Goemaerelei 66 • 2018 Antwerpen (zetel) | 🏠 Spinnerijstraat 107 • 8500 Kortrijk
BE76 7775 9247 7995 (Belfius) BIC GKCCBEBB | ondernemingsnummer 0852.080.167
RPR Antwerpen | afdeling Antwerpen



Aarzel niet om onze infolijn 03 259 08 85 te raadplegen.
Of stuur een mail naar info@absoluutvzw.be.
We kijken graag samen hoe we tot een oplossing kunnen komen!



**VERGUND
DOOR HET
VAPH**

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP